

HET DUITSCHE LEGER.

Eeuwen lang is Duitschland geweest de groote voorraadschuur van „mensen-materiaal,” dat de vorsten van Europa noodig hadden tot het voeren hunner oorlogen, als hun eigen „voorraad” onvoldoende bleek.

’t Waren de tijden van Duitschlands vernedering.

Toen het versplinterd in zijn versmading neerlag.

Toen honderd-en-één potentaten en potentaatjes onbepikt heerschten over hun onderdanen en landsvaderlijk ’s lands zonen tegen welgerande goudstukken versjacherden aan wie het hoogste bod deed, of tegen uitkeering van flinke procenten toelieten, dat de „zielverkoopers” over den Rijn, over de Alpen, over de zee, overal vandaan, hun netten uitspreidden, om de jonge, blonde Germanen daarin te vangen en naar verre streken weg te voeren in den krijg.

’t Waren gezochte vechtjassen, de Duitse soldaten!

Reeds in onzen vrijheidsstrijd treffen wij hen aan, zoo-wel onder de vanen der Oranjes als in de soldij der Spaansche landvoogden.

Alva b.v. was zóó op hun hulp gesteld, dat hij zijn Duitse hulptroepen, goeddeels Luthersch van belijdenis, zelfs toestond hun eigen predikant in ’t veld met zich mede te voeren, — hij, die in de Nederlanden zelf geen „ketterij” duldde en die zwoer bij de canones en decreten van Trente.

En zelfs nog in veel later tijd, toen Engeland trachtte de afgevalen Amerikaansche koloniën met geweld onder zijn heerschappij terug te brengen, waren het voor een goed deel Duitse troepen, die in de Nieuwe Wereld voor den Brit moesten trachten, met hun bloed de fouten van zijn Koloniaal beleid uit te wisschen.

Telkens streeden Duitschers tegen Duitschers.

Dat was mee de kracht van Napoleon!

Uit West- en uit Zuid-Duitschland streeden ze bij tien-duizenden in de Fransche legers, toen hij bij Jena Pruisen ter aarde wierp en vernederde.

Maar uit die vernedering werd in beginsel het Duitse leger geboren.

Na Jena, in het begin der 19de eeuw, brak Pruisen voorgoed met het verouderde legersysteem van Frederik den Grooten, dat in diens tijd tot groote daden had in staat gesteld, maar dat in de nieuwe eeuw totaal verouderd was.

Van Napoleon was de idee der conscriptie afkomstig, die aan een door het lot aan te wijzen deel der bevolking den plicht oplegde het vaderland te dienen. Pruisen trok na zijn groote vernedering de konsekwentie van dit stelsel en richtte zijn leger in op den voet van den algemeenen dienstplicht; ging uit van het principe, dat elk normaal mannelijk inwoner, die lichamelijk in staat is de wapenen voor het vaderland te voeren, dienstplichtig is.

Natuurlijk kan dit beginsel op zeer verschillende wijze worden uitgewerkt.

De vraag hoe zij dienen moeten, hoe lang, onder welke voorwaarden, welke uitzonderingen worden toegestaan, wijzigt het stelsel telkens, doch doet aan het beginsel niet af, en volgens dat beginsel is eerst het Pruisische en na ’66 het gansche Duitse leger ingericht en hervormd.

De vuurproef doorstond het nieuwe leger in ’64 tegen de Denen, in ’66 tegen Oostenrijk, in ’70 tegen de Franschen, en toen uit den geweldigen Fransch-Duitschen oorlog het Duitse keizerrijk luisterrijk te voorschijn kwam, was dat nieuwe aaneengesmede Duitschland onbetwist de eerste militaire staat van Europa en is het gebleven tot op den huidige dag. Ware Duitschlands militaire macht minder sterk geweest, het zou al lang tegenover de „wereld van vijanden” bezweken zijn.

Waarin nu schuilt die groote kracht van het Duitse leger, waardoor het niet alleen op drie fronten den oorlog in ’s vijands land volhoudt, maar bovendien nog den

zwakkeren bondgenoot, waar deze dreigt te bezwijken, reddend bijspringen kan?

Dat is niet met een enkel woord te zeggen.

Enkele opmerkingen mogen hier een plaats vinden.

Vooreerst heeft Duitschland het voordeel van een in de laatste twintig jaar zeer sterk aangegroeide bevolking, die niet alleen een groot getal geeft voor het gehéél, (± 70 millioen) maar die door dien grooten aanwas procentsgewijs meer jongeren dan ouderen telt, zoodat de gissing, dat Duitschland alles bij elkaar wel zeven millioen man in de wapenen brengen kan, niet overdreven zal zijn.

In de tweede plaats heeft Duitschland een eeuw van militaire oefening achter zich en heeft de Duitscher allerlei karaktereigenschappen, die hem nu eenmaal voor de militaire oefening zeer geschikt maken.

Daarbij komt de zin der Duitschers voor organiseeren en methodisch werken.

Aan wat men het „toeval” noemt, laten zij zoo weinig mogelijk over.

Alle mogelijke gevallen zijn in vreedstijd lang en breed bestudeerd en de noodige voorziening is er voor getroffen. Hun groote generale staf is, ook volgens het oordeel hunner tegenwoordige vijanden, onovertroffen, en reeds jaren lang lagen daar de tot in de kleinste onderdeelen uitgewerkte plannen gereed, die met elke mogelijke crisis rekening hielden.

Geen kleinigheid leek hun te klein, om ze niet tot voorwerp van studie te maken.

Elk onderdeel van het ingewikkelde leger- en oorlogsmechanisme kreeg te allen tijde zijn vollen eisch. Al wat er nieuw uitgevonden werd, moest onmiddellijk op het leger worden toegepast, en had de volle belangstelling van alle autoriteiten.

Tal van andere factoren werkten nog mee.

Wijzen we alleen hierop, dat het „centraal gezag” in Duitschland, ondanks den parlementairen regeeringsvorm, heel wat meer klem heeft dan in de Westersche landen en zelfs over groote „geheime fondsen” beschikken kan, waarvan het in ’t geheel geen rekenschap geeft, en vergeten we óók niet, dat Duitschlands eenheid van taal en belangen almeê de kracht van het leger verhoogt, dan zijn tenminste eenige punten aangestipt ter verklaring van het feit, dat het Duitse leger in dezen oorlog tot zóó groote prestaties in staat bleek.

Of het dan al goud is, wat hier blinkt? Voorzooover we in dit verband van „goud” spreken mogen! — Ook al zijn we leek, tóch rijst er wel eenige twijfel bij ons.

De Duitse discipline, hoewel duizendmaal meer te verkiezen dan bandeloosheid bij den troep, lijkt ons wel wat te kras en te straf.

Dat bij beroeps-militairen onwillekeurig de zucht opkomen moet, om zulk een volmaakte oorlogs-machine nu ook eens in een „frisschen, vroolijken krijg” aan ’t werk te zien, beseffen we zeer goed, en zonder gevaar is zulk een verlangen niet.

Dat er een „legervereering” kan opkomen, die voor de burgervrijheden gevaarlijk worden kan, zullen wij niet ontkennen. Wat er, kort vóór den oorlog, met de burgerij van Zabern gebeurde, staat ons nog waarschuwend voor oogen.

Het oordeel komt óns echter niet toe.

De Duitse machthebbers hebben jaren lang geleefd in de stellige verwachting, dat ze hun vaderland, zoo ongunstig mogelijk midden in Europa gelegen en door tal van sterke mededingers omringd, zouden moeten verdedigen tegen een aantal vijanden, waarvan het juiste getal bij benadering niet te schatten was.

Eenmaal in die vaste meening, achtten zij het hun plicht jegens land en volk, om de kracht des legers zoo hoog mogelijk op te voeren, en zoo de zaak beschouwend, moet men erkennen, dat ze in dat opzicht hebben gedaan, wat hun plicht was, naar ’t inzicht, dat zij in de zaken hadden.

Mocht God nog eens over hen en over ons allen den tijd doen aanbreken, dat de inspanning der natieën op de werken des vredes gericht kan zijn!

P. Br.